ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
της 10ης Σεπτεμβρίου 1996 *

Στην υπόθεση C-222/94,

Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπουμένη από τους Christopher Docksey και Berend Jan Drijber, μέλη της Νομικής Υπηρεσίας, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Carlos Gómez de la Cruz, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, Centre Wagner, Kirchberg,

προσφεύγουσα,

υποστηριζομένη από την

Γαλλική Δημοκρατία, εκπροσωπουμένη από την Edwige Belliard, αναπληρώτρια διευθύντρια στη διεύθυνση νομικών υποθέσεων του Υπουργείου Εξωτερικών, και τον Jean-Louis Falconi, γραμματέα εξωτερικών υποθέσεων στην ίδια διεύθυνση, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο την Πρεσβεία της Γαλλίας, 9, boulevard du Prince Henri,

παρεμβαίνουσα,

κατά

Ηνωμένου Βασιλείου Μεγάλης Βρετανίας και Βόρειας Ιρλανδίας, εκπροσωπουμένου από τον John E. Collins, Assistant Treasury Solicitor, επικουρούμενο από τους Stephen Richards και Rhodri Thompson, barristers, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο την Πρεσβεία του Ηνωμένου Βασιλείου, 14, boulevard Roosevelt,

καθού,

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

που έχει ως αντικείμενο να αναγνωριστεί ότι το Ηνωμένο Βασίλειο, μη μεταφέροντας ορθώς στο εσωτερικό δίκαιο την οδηγία 89/552/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 3ης Οκτωβρίου 1989, για τον συντονισμό ορισμένων νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών σχετικά με την άσκηση τηλεοπτικών δραστηριοτήτων (ΕΕ L 298, σ. 23), παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 2, παράγραφοι 1 και 2, και από το άρθρο 3, παράγραφος 2, της εν λόγω οδηγίας,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

συγκείμενο από τους G. C. Rodríguez Iglesias, Πρόεδρο, K. N. Κακούρη, D. A. O. Edward, J.-P. Puissochet και G. Hirsch, προέδρους τμήματος, G. F. Mancini, J. C. Moitinho de Almeida, P. J. G. Kapteyn (εισηγητή), C. Gulmann, J. L. Murray, P. Jann, H. Ragnemalm και L. Sevón, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: C. O. Lenz
γραμματέας: D. Louterman-Hubeau, κύρια υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έκθεση ακροατηρίου,

αφού άκουσε τις αγορεύσεις της Κυβερνήσεως του Ηνωμένου Βασιλείου, εκπροσωπουμένης από τον John E. Collins, επικουρούμενο από τους Stephen Richards και Rhodri Thompson, της Γαλλικής Κυβερνήσεως, εκπροσωπουμένης από τον Philippe Martinet, γραμματέα εξωτερικών υποθέσεων στη διεύθυνση νομικών υποθέσεων του Υπουργείου Εξωτερικών, και της Επιτροπής, εκπροσωπουμένης από τους Christopher Docksey και Berend Jan Drijber, κατά τη συνεδρίαση της 27ης Φεβρουαρίου 1996,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 30ής Απριλίου 1996,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 28 Ιουλίου 1994, η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων άσκησε, δυνάμει του άρθρου 169 της Συνθήκης ΕΚ, προσφυγή με την οποία επιδιώκει να διαπιστωθεί ότι το Ηνωμένο Βασίλειο, μη μεταφέροντας ορθώς στο εσωτερικό δίκαιο την οδηγία 89/552/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 3ης Οκτωβρίου 1989, για τον συντονισμό ορισμένων νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών σχετικά με την άσκηση τηλεοπτικών δραστηριοτήτων (ΕΕ L 298, σ. 23, στο εξής: οδηγία), παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 2, παράγραφοι 1 και 2, και από το άρθρο 3, παράγραφος 2, της εν λόγω οδηγίας.

2 Έτσι, προσήφθη στο Ηνωμένο Βασίλειο ότι παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από την οδηγία:

— θεσπίζοντας, όσον αφορά τις δορυφορικές ραδιοτηλεοπτικές εκπομπές, τα κριτήρια που προβλέπονται στο άρθρο 43 του Broadcasting Act 1990 για τον καθορισμό των οργανισμών δορυφορικής μεταδόσεως ραδιοτηλεοπτικών προγραμμάτων που υπάγονται στη δικαιοδοσία του Ηνωμένου Βασιλείου και εφαρμόζοντας, στο πλαίσιο της δικαιοδοσίας αυτής, διαφορετικό σύστημα για τις μη εγχώριες δορυφορικές υπηρεσίες απ' ό,τι ισχύει για τις εγχώριες δορυφορικές υπηρεσίες,

και

— ασκώντας έλεγχο επί των εκπομπών που μεταδίδονται από ραδιοτηλεοπτικό οργανισμό υπαγόμενο στη δικαιοδοσία άλλου κράτους μέλους, όταν οι εν λόγω εκπομπές μεταδίδονται από μη εγχώρια δορυφορική υπηρεσία ή προσφέρονται στο κοινό ως υπηρεσία προγραμμάτων για την οποία έχει χορηγηθεί άδεια ή από τοπικό σταθμό.

Η οδηγία

3 Το άρθρο 2 της οδηγίας ορίζει:

«1) Κάθε κράτος μέλος μεριμνά ώστε όλες οι τηλεοπτικές εκπομπές που μεταδίδονται:

— από ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς που υπάγονται στη δικαιοδοσία του

ή

— από ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς που χρησιμοποιούν μια συχνότητα ή το δυναμικό δορυφόρου που παραχωρήθηκε από αυτό το κράτος μέλος ή μια ανοδική σύνδεση προς δορυφόρο εγκατεστημένη σ' αυτό το κράτος μέλος, μολονότι δεν υπάγονται στη δικαιοδοσία κανενός κράτους μέλους,

να τηρούν το δίκαιο το οποίο ισχύει σ' αυτό το κράτος μέλος για τις εκπομπές που απευθύνονται στο κοινό.

2) Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν την ελευθερία λήψεως και δεν εμποδίζουν την αναμετάδοση στο έδαφός τους των τηλεοπτικών εκπομπών που προέρχονται από άλλα κράτη μέλη, για λόγους που εμπίπτουν σε τομείς τους οποίους συντονίζει η παρούσα οδηγία. Τα κράτη μέλη μπορούν να αναστέλλουν προσωρινά την αναμετάδοση τηλεοπτικών εκπομπών αν συντρέχουν οι εξής προϋποθέσεις:

α) η τηλεοπτική εκπομπή που προέρχεται από το άλλο κράτος μέλος αντιβαίνει προφανώς, σοβαρώς και βαρέως προς το άρθρο 22·

β) ο ραδιοτηλεοπτικός οργανισμός παρέβη την ίδια διάταξη τουλάχιστον δύο φορές εντός των δώδεκα προηγουμένων μηνών·

γ) το θιγόμενο κράτος μέλος έχει επισημάνει εγγράφως, στον ραδιοτηλεοπτικό οργανισμό και στην Επιτροπή, τις παραβάσεις τις οποίες του αποδίδει, καθώς και την πρόθεσή του να περιορίσει την αναμετάδοση σε περίπτωση νέας παράβασης·

δ) οι διαβουλεύσεις με το κράτος μέλος μετάδοσης και την Επιτροπή δεν κατέληξαν σε φιλικό διακανονισμό, εντός 15 ημερών από την κοινοποίηση που προβλέπεται στο στοιχείο γ', η δε παράβαση την οποία επικαλείται το θιγόμενο κράτος μέλος εξακολουθεί.

Η Επιτροπή μεριμνά ώστε η αναστολή να συμβιβάζεται με το κοινοτικό δίκαιο. Δύναται να ζητήσει κατεπειγόντως από το θιγόμενο κράτος μέλος τον τερματισμό αναστολής η οποία αντίκειται προς το κοινοτικό δίκαιο. Η διάταξη αυτή δεν επηρεάζει την εφαρμογή οιασδήποτε διαδικασίας ή μέτρου ή την επιβολή κύρωσης για τις εν λόγω παραβάσεις εντός του κράτους μέλους στη δικαιοδοσία του οποίου υπάγεται ο σχετικός ραδιοτηλεοπτικός οργανισμός.

3) Η παρούσα οδηγία δεν εφαρμόζεται στις τηλεοπτικές εκπομπές που απευθύνονται αποκλειστικά προς άλλα κράτη, εκτός των κρατών μελών, και των οποίων δεν γίνεται άμεση ή έμμεση λήψη σε ένα ή περισσότερα κράτη μέλη.»

4 Το άρθρο 3 της οδηγίας προβλέπει ότι:

«1) Τα κράτη μέλη έχουν την ευχέρεια, όσον αφορά τους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς που υπάγονται στη δικαιοδοσία τους, να προβλέπουν αυστηρότερους ή λεπτομερέστερους κανόνες στους τομείς που καλύπτονται από την παρούσα οδηγία.

2) Τα κράτη μέλη μεριμνούν, με κατάλληλα μέσα και στα πλαίσια της νομοθεσίας τους, ώστε οι ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί που υπάγονται στη δικαιοδοσία τους να τηρούν τις διατάξεις της παρούσας οδηγίας.»

5 Κατά το άρθρο 25 της οδηγίας, τα κράτη μέλη υποχρεούνται να θέσουν σε ισχύ τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις προκειμένου να συμμορφωθούν με την οδηγία το αργότερο στις 3 Οκτωβρίου 1991 και να ενημερώσουν αμέσως την Επιτροπή περί αυτού.

Η σύμβαση για τη διασυνοριακή τηλεόραση του Συμβουλίου της Ευρώπης

6 Τα άρθρα 2, 3, 5 και 27 της Συμβάσεως για τη διασυνοριακή τηλεόραση του Συμβουλίου της Ευρώπης, της 5ης Μαΐου 1989 (στο εξής: σύμβαση), έχουν ως εξής:

«Άρθρο 2: Ορισμοί

Για τους σκοπούς της παρούσας συμβάσεως:

α) "μετάδοση" σημαίνει την πρώτη μετάδοση, μέσω σταθμού εδάφους, καλωδίου ή δορυφόρου οποιουδήποτε τύπου, με κώδικα ή χωρίς, τηλεοπτικών προγραμμάτων που προορίζονται για το κοινό εν γένει. Ο όρος δεν περιλαμβάνει τις υπηρεσίες επικοινωνιών που παρέχονται με προσωπική κλήση·

β) (...)

γ) "ραδιοτηλεοπτικός οργανισμός" σημαίνει το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, το οποίο συνθέτει τις υπηρεσίες τηλεοπτικών προγραμμάτων που απευθύνονται στο κοινό εν γένει και το οποίο τα μεταδίδει ή αφήνει τρίτον να τα μεταδώσει πλήρως και χωρίς καμία τροποποίηση·

δ) "πρόγραμμα" σημαίνει το σύνολο των στοιχείων δεδομένης υπηρεσίας που παρέχεται από ραδιοτηλεοπτικό οργανισμό κατά την έννοια της προηγουμένης παραγράφου·

(...)»

«Άρθρο 3: Πεδίο εφαρμογής

Η παρούσα σύμβαση εφαρμόζεται σε όλα τα προγράμματα που μεταδίδονται ή αναμεταδίδονται από οργανισμούς ή με τη βοήθεια τεχνικών μέσων που υπάγονται στη δικαιοδοσία ενός συμβαλλομένου μέρους, είτε πρόκειται για καλώδια, σταθμό εδάφους ή δορυφόρο, και που μπορούν να ληφθούν, απευθείας ή εμμέσως, εντός ενός ή περισσοτέρων άλλων συμβαλλομένων μερών.»

«Άρθρο 5: Υποχρεώσεις των Συμβαλλομένων μερών μεταδόσεως

1. Κάθε Συμβαλλόμενο μέρος μεταδόσεως μεριμνά, με τα κατάλληλα μέσα και τους αρμόδιους φορείς του, ώστε όλα τα προγράμματα, που μεταδίδονται από οργανισμούς ή με τη βοήθεια τεχνικών μέσων που υπάγονται στη δικαιοδοσία του κατά την έννοια του άρθρου 3, να είναι σύμφωνα προς τις διατάξεις της παρούσας συμβάσεως.

2. Για τους σκοπούς της παρούσας συμβάσεως, Συμβαλλόμενο μέρος μεταδόσεως είναι:

α) στην περίπτωση μεταδόσεων από το έδαφος, το συμβαλλόμενο μέρος εντός του οποίου πραγματοποιείται η πρώτη μετάδοση·

β) στην περίπτωση μεταδόσεων μέσω δορυφόρου:

i) το συμβαλλόμενο μέρος στο οποίο βρίσκεται η ανοδική σύνδεση προς τον δορυφόρο·

ii) το συμβαλλόμενο μέρος που παραχωρεί το δικαίωμα χρησιμοποιήσεως μιας συχνότητας ή του δυναμικού ενός δορυφόρου όταν η ανοδική σύνδεση είναι εγκατεστημένη σ' ένα κράτος το οποίο δεν είναι συμβαλλόμενο μέρος στην παρούσα σύμβαση·

iii) το συμβαλλόμενο μέρος στο οποίο ο ραδιοτηλεοπτικός οργανισμός έχει την έδρα του, οσάκις δεν υφίσταται αρμοδιότητα δυνάμει των περιπτώσεων i και ii.

(...)»

«Άρθρο 27: Άλλες διεθνείς συμφωνίες ή διακανονισμοί

1. Στο πλαίσιο των αμοιβαίων σχέσεών τους, τα συμβαλλόμενα μέρη που είναι μέλη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας εφαρμόζουν τους κανόνες της Κοινότητας και, επομένως, εφαρμόζουν τις διατάξεις της παρούσας συμβάσεως μόνον καθόσον δεν υφίσταται κοινοτική διάταξη διέπουσα το συγκεκριμένο θέμα.

(...)»

Το εθνικό δίκαιο

7 Ο Broadcasting Act 1990 (νόμος του 1990 περί της ραδιοφωνικής μεταδόσεως, στο εξής: νόμος) καθιερώνει το κανονιστικό πλαίσιο, ιδίως για την παροχή των υπηρεσιών τηλεοπτικών προγραμμάτων από ανεξάρτητους οργανισμούς στο Ηνωμένο Βασίλειο.

8 Το άρθρο 13 του νόμου απαγορεύει την παροχή υπηρεσιών τηλεοπτικών προγραμμάτων άλλων εκτός αυτών του BBC και του Welsh Authority, εκτός αν αυτή επιτρέπεται με άδεια ή δυνάμει αδείας που χορηγείται από την Independent Television Commission (ITC).

9 Το άρθρο 16, παράγραφος 2, στοιχεία g και h, του νόμου θέτει σε εφαρμογή τις προϋποθέσεις που καθορίζουν τα άρθρα 4 και 5 της οδηγίας όσον αφορά τον προγραμματισμό ευρωπαϊκών έργων προερχομένων από ανεξάρτητους παραγωγούς.

10 Το άρθρο 43 διακρίνει δύο είδη «υπηρεσιών τηλεοπτικής μεταδόσεως μέσω δορυφόρου», δηλαδή τις εγχώριες υπηρεσίες και τις μη εγχώριες, οι οποίες αμφότερες θεωρούνται ως «τηλεοπτικά προγράμματα» και πρέπει, επομένως, να χορηγείται άδεια προκειμένου να μπορούν να μεταδίδονται. Το άρθρο αυτό προβλέπει επίσης τα κριτήρια που χρησιμοποιούνται για τον καθορισμό των τηλεοπτικών εκπομπών που εμπίπτουν στα δύο αυτά είδη υπηρεσιών:

— σύμφωνα με το άρθρο 43, παράγραφος 1, του νόμου, εγχώρια υπηρεσία μεταδόσεως ραδιοτηλεοπτικών προγραμμάτων μέσω δορυφόρου («domestic satellite service», στο εξής: DSS) είναι η υπηρεσία ραδιοτηλεοπτικής μεταδόσεως της οποίας τα προγράμματα μεταδίδονται μέσω δορυφόρου από τόπο που βρίσκεται στο Ηνωμένο Βασίλειο, μέσω μιας χορηγηθείσας στο Ηνωμένο Βασίλειο συχνότητας, και προορίζονται να καλύπτουν το σύνολο του πληθυσμού του εν λόγω κράτους·

— σύμφωνα με το άρθρο 43, παράγραφος 2, μη εγχώρια υπηρεσία μεταδόσεως ραδιοτηλεοπτικών προγραμμάτων μέσω δορυφόρου («non domestic satellite service», στο εξής: NDSS) είναι η υπηρεσία που συνίσταται στη μετάδοση μέσω δορυφόρου των τηλεοπτικών προγραμμάτων

α) από τόπο που βρίσκεται στο Ηνωμένο Βασίλειο με προορισμό τη λήψη τους από το σύνολο του πληθυσμού του Ηνωμένου Βασιλείου ή σε άλλο κράτος μέλος κατ' άλλον τρόπο εκτός αυτού της χορηγηθείσας συχνότητας, ή

β) από τόπο που δεν βρίσκεται στο Ηνωμένο Βασίλειο ή σε άλλο κράτος μέλος, με προορισμό τη λήψη τους από το σύνολο του πληθυσμού στο Ηνωμένο Βασίλειο ή σε άλλο κράτος μέλος, αν και καθόσον τα προγράμματα παρασχέθησαν από κάποιο πρόσωπο στο Ηνωμένο Βασίλειο, το οποίο ήταν σε θέση να καθορίζει το περιεχόμενο της εκπομπής.

11 Ειδικές διατάξεις προβλέπονται στο άρθρο 44 του νόμου για τη χορήγηση των αδειών DSS και στο άρθρο 45 για τη χορήγηση αδειών NDSS. Το άρθρο 44, παράγραφος 3, του νόμου εφαρμόζει ως προς τις DSS το άρθρο 16, παράγραφος 2, στοιχεία g και h, του νόμου αυτού, σχετικά με τις προϋποθέσεις όσον αφορά τον προγραμματισμό ευρωπαϊκών έργων. Αντιθέτως, το άρθρο 45, παράγραφος 2, δεν περιέχει αντίστοιχες διατάξεις για τις NDSS.

12 Το άρθρο 47, παράγραφος 2, του νόμου αφορά τις λεπτομέρειες παροχής των «προγραμμάτων για τα οποία απαιτείται άδεια». Το άρθρο 79, παράγραφος 2, αφορά τη χορήγηση αδειών για «τοπικές υπηρεσίες» που συνίστανται ολικώς ή μερικώς στη μετάδοση αλλοδαπών προγραμμάτων (στο σύνολό τους και χωρίς τροποποίησή τους) μέσω δορυφόρου.

Επί της διαδικασίας

13 Με έγγραφο της 3ης Νοεμβρίου 1992, η Επιτροπή έκρινε ότι το Ηνωμένο Βασίλειο είχε παραβεί τις υποχρεώσεις του μη μεταφέροντας ορθώς και πλήρως την οδηγία στο εσωτερικό δίκαιο και το όχλησε προκειμένου να διατυπώσει τις παρατηρήσεις του.

14 Με έγγραφο της 10ης Φεβρουαρίου 1993, η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου διατύπωσε τις παρατηρήσεις της επί των διαφόρων στοιχείων του εγγράφου οχλήσεως.

15 Στις 30 Σεπτεμβρίου 1993, η Επιτροπή διατύπωσε αιτιολογημένη γνώμη ζητώντας από το Ηνωμένο Βασίλειο να λάβει, εντός προθεσμίας δύο μηνών από την κοινοποίηση, τα απαιτούμενα μέτρα προκειμένου να τερματισθεί η παράβαση των υποχρεώσεων που υπέχει από την οδηγία.

16 Με έγγραφο της 25ης Ιανουαρίου 1994, το Ηνωμένο Βασίλειο απάντησε στην αιτιολογημένη γνώμη.

Επί του αντικειμένου της προσφυγής

17 Με τον δεύτερο λόγο της προσφυγής, η Επιτροπή προσάπτει στο Ηνωμένο Βασίλειο το γεγονός ότι το άρθρο 79, παράγραφος 2, του νόμου προβλέπει, μη λαμβάνοντας υπόψη το άρθρο 2, παράγραφος 2, της οδηγίας, έναν έλεγχο επί των εκπομπών που μεταδίδονται από ραδιοτηλεοπτικό οργανισμό υπαγόμενο στη δικαιοδοσία άλλου κράτους μέλους, οσάκις οι εκπομπές αυτές μεταδίδονται από μη εγχώρια δορυφορική υπηρεσία ή προσφέρονται στο κοινό από τοπικό σταθμό.

18 Με το υπόμνημά του αντικρούσεως, το Ηνωμένο Βασίλειο ισχυρίστηκε ότι, είναι μεν αληθές ότι το άρθρο 79, παράγραφος 2, του νόμου αφορά τη δορυφορική μετάδοση των αλλοδαπών εκπομπών, αλλά από την παράγραφό του 5, καθώς και από τις λεπτομέρειες εφαρμογής που περιλαμβάνονται στην Broadcasting (Foreign Satellite Programmes — Specified Countries) Order 1991 (αλλοδαπά δορυφορικά προγράμματα — καθορισμένες χώρες, SI 1991, n° 2124), προκύπτει ότι η παράγραφος 2 δεν εφαρμόζεται επί των προγραμμάτων που μεταδίδονται μέσω δορυφόρου από άλλα κράτη μέλη.

19 Κατόπιν των παρατηρήσεων αυτών, η Επιτροπή παραιτήθηκε κατά την προφορική διαδικασία από την εν λόγω αιτίαση.

Ως προς τη μη τήρηση του άρθρου 2, παράγραφος 1, της οδηγίας

20 Από το δικόγραφο προκύπτει ότι η Επιτροπή διατυπώνει κατά του Ηνωμένου Βασιλείου τέσσερις αιτιάσεις, που αφορούν τη μη τήρηση του άρθρου 2, παράγραφος 1, της οδηγίας από το άρθρο 43 του νόμου, καθόσον αυτό

— στηρίζεται σε άλλα κριτήρια εκτός εκείνου της εγκαταστάσεως για τον καθορισμό των ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών που υπάγονται στη δικαιοδοσία του Ηνωμένου Βασιλείου,

— στηρίζεται, επιπλέον, σε ένα αλυσιτελές για τη δικαιοδοσία αυτή κριτήριο, δηλαδή σε αυτό της λήψεως,

— δεν υπάγει τις εκπομπές από τρίτες χώρες, που υπάγονται στη δικαιοδοσία του Ηνωμένου Βασιλείου, στο δίκαιο του τελευταίου και

— εφαρμόζει διαφορετικό σύστημα ως προς τις NDSS απ' ό,τι ως προς τις DSS.

21 Η Γαλλική Κυβέρνηση συμμερίζεται και υποστηρίζει τις αναλύσεις της Επιτροπής στις οποίες στηρίζονται οι εν λόγω αιτιάσεις.

Ως προς τα κριτήρια καθορισμού των ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών που υπάγονται στη δικαιοδοσία του Ηνωμένου Βασιλείου

Ως προς την ερμηνεία του άρθρου 2, παράγραφος 1, της οδηγίας

22 Κατά το άρθρο 2, παράγραφος 1, της οδηγίας, κάθε κράτος μέλος μεριμνά ώστε οι ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί που υπάγονται στη δικαιοδοσία του ή ως

προς τους οποίους καλείται, όσον αφορά τις μεταδιδόμενες εκπομπές, να ασκεί αρμοδιότητα δυνάμει της δεύτερης περιπτώσεως της εν λόγω διατάξεως να τηρούν το δίκαιο που εφαρμόζεται επί των εκπομπών που απευθύνονται στο κοινό εντός του εν λόγω κράτους μέλους. Σύμφωνα με το άρθρο της 3, παράγραφος 2, τα κράτη μέλη μεριμνούν, επίσης, ώστε οι ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί που υπάγονται στη δικαιοδοσία τους να τηρούν τις διατάξεις της οδηγίας.

23 Από τη δικογραφία προκύπτει ότι η Επιτροπή και το Ηνωμένο Βασίλειο έχουν διαφορετική άποψη ως προς την ερμηνεία που πρέπει να δοθεί στην έννοια της «δικαιοδοσίας» στο πλαίσιο της φράσεως «ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί που υπάγονται στη δικαιοδοσία [κράτους μέλους]», που περιλαμβάνεται στο άρθρο 2, παράγραφος 1, πρώτη περίπτωση, της οδηγίας.

24 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι οι ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί που υπάγονται στη δικαιοδοσία κράτους μέλους κατά την έννοια της διατάξεως αυτής είναι εκείνοι που είναι εγκατεστημένοι στο οικείο κράτος μέλος. Θεωρεί, επομένως, ότι το θεσπισθέν από το άρθρο 43 του νόμου σύστημα, στηριζόμενο σε άλλα κριτήρια, δεν είναι σύμφωνο προς τα άρθρα 2, παράγραφος 1, και 3, παράγραφος 2, της οδηγίας.

25 Κατά το Ηνωμένο Βασίλειο, αρμόδιο κατά την έννοια του άρθρου 2, παράγραφος 1, της οδηγίας κράτος μέλος είναι εκείνο στο έδαφος του οποίου βρίσκεται ο τόπος από τον οποίο μεταδίδεται η ραδιοτηλεοπτική εκπομπή.

26 Διαπιστώνεται πράγματι ότι η οδηγία δεν περιλαμβάνει ρητό ορισμό των όρων «ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί υπαγόμενοι στη δικαιοδοσία του».

27 Επομένως, πρέπει κατ' αρχάς να εξετασθεί αν το γράμμα του άρθρου 2, παράγραφος 1, επιτρέπει να συναχθεί συναφώς ερμηνεία προς στήριξη της μιας ή της άλλης υποστηριζομένης απόψεως.

28 Το Ηνωμένο Βασίλειο ισχυρίζεται ότι η ερμηνεία του, σύμφωνα με την οποία το αρμόδιο κατά την έννοια του άρθρου 2, παράγραφος 1, της οδηγίας κράτος μέλος είναι εκείνο στο έδαφος του οποίου βρίσκεται ο τόπος από τον οποίο μεταδίδεται η εκπομπή, ενισχύεται από τη δεύτερη περίπτωση της εν λόγω διατάξεως, η οποία προβλέπει ότι το κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για να μεριμνά για την τήρηση του εφαρμοστέου επί των εκπομπών δικαίου είναι αυτό το οποίο παραχωρεί συχνότητα ή το δυναμικό δορυφόρου ή εντός του οποίου βρίσκεται η ανοδική σύνδεση προς δορυφόρο.

29 Εντούτοις, διαπιστώνεται ότι, όπως ορθώς τόνισε η Επιτροπή, αν το μόνο κριτήριο για τον καθορισμό του αρμοδίου κράτους μέλους, κατά την έννοια του άρθρου 2, παράγραφος 1, της οδηγίας, ήταν αυτό του τόπου από τον οποίο μεταδίδεται η εκπομπή, η δεύτερη περίπτωση της διατάξεως αυτής θα ήταν άνευ ουσίας.

30 Το Ηνωμένο Βασίλειο παρατηρεί ακόμη ότι το άρθρο 2, παράγραφος 1, της οδηγίας δεν στηρίζεται σε ιεράρχηση των σχέσεων μεταξύ των δύο περιπτώσεων, αλλά πρόκειται μάλλον για διχοτομία.

31 Αρκεί να διαπιστωθεί συναφώς ότι από το γράμμα της διατάξεως αυτής προκύπτει σαφώς ότι ένας ραδιοτηλεοπτικός οργανισμός δεν μπορεί ταυτόχρονα και να υπάγεται στη δικαιοδοσία ενός κράτους μέλους κατά την έννοια της πρώτης περιπτώσεως και να βρίσκεται σ' εκείνη την κατάσταση που προβλέπει η δεύτερη περίπτωση, η οποία αναφέρεται μόνο στους οργανισμούς που δεν υπάγονται στη δικαιοδοσία κράτους μέλους.

32 Τέλος, το Ηνωμένο Βασίλειο ισχυρίζεται ότι το άρθρο 2, παράγραφος 1, δεύτερη περίπτωση, της οδηγίας αφορά τη δορυφορική μετάδοση εκπομπών, οπότε η πρώτη περίπτωση της διατάξεως αυτής αφορά τη μετάδοση εκπομπών από σταθμούς εδάφους.

33 Πρέπει να παρατηρηθεί συναφώς ότι το επιχείρημα αυτό στηρίζεται στην υπόθεση ότι ο όρος «δικαιοδοσία» έχει διαφορετική έννοια στις δύο παύλες. Όμως,

όπως ο γενικός εισαγγελέας παρατήρησε στην παράγραφο 41 των προτάσεών του, το επιχείρημα αυτό δεν μπορεί να γίνει δεκτό. Δεδομένου ότι η δεύτερη περίπτωση αναφέρεται μόνο στην κατάσταση κατά την οποία δεν υφίσταται η προβλεπομένη από την πρώτη περίπτωση δικαιοδοσία άλλου κράτους μέλους, υποθέτει ότι τα κράτη μέλη μπορούν να είναι αρμόδια στις περιπτώσεις που προβλέπονται από τη δεύτερη περίπτωση δυνάμει της πρώτης.

34 Δεδομένου ότι η υποστηριζομένη από την Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου ερμηνεία δεν αντέχει στην ανάλυση του κειμένου του άρθρου 2, παράγραφος 1, πρέπει να εξετασθεί αν η υποστηριζομένη από την Επιτροπή άποψη μπορεί να γίνει δεκτή.

35 Το άρθρο 2, παράγραφος 1, της οδηγίας έχει ως σκοπό να εξασφαλισθεί ότι ένα κράτος μέλος μεριμνά ώστε όλες οι τηλεοπτικές εκπομπές που μεταδίδονται από ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς, έναντι των οποίων μπορεί να επικαλείται αρμοδιότητες προβλεπόμενες εκεί, να τηρούν το δίκαιο το οποίο ισχύει σ' αυτό το κράτος μέλος για τις εκπομπές που απευθύνονται στο κοινό, περιλαμβανομένων, σύμφωνα με το άρθρο 3, παράγραφος 2, των διατάξεων της ίδιας της οδηγίας.

36 Για ένα κράτος μέλος, η εξουσία να επιβάλλει την τήρηση των κανονιστικών ρυθμίσεών του εξαρτάται από τις αρμοδιότητές του έναντι των ασκουμένων επί του εδάφους του δραστηριοτήτων και, επικουρικώς, έναντι των προσώπων ή, ενδεχομένως, των αγαθών, όπως είναι τα διαστημικά μηχανήματα, που συνδέονται με το εν λόγω κράτος, αν και ευρίσκονται εκτός του εδάφους του.

37 Η δεύτερη περίπτωση του άρθρου 2, παράγραφος 1, αναφέρεται στην κατάσταση κατά την οποία ένα κράτος μέλος μπορεί να επικαλείται, αφενός, την αρμοδιότητά του σχετικά με τη χρησιμοποίηση δορυφόρου και, αφετέρου, την εδαφική αρμοδιότητά του σχετικά με τη χρησιμοποίηση ανοδικής συνδέσεως, που βρίσκεται στο εν λόγω κράτος, προς δορυφόρο που δεν υπάγεται στη δικαιοδοσία του.

38 Η δεύτερη αυτή περίπτωση αφορά, πάντως, την άσκηση τέτοιων αρμοδιοτήτων μόνον υπό την προϋπόθεση ότι κανένα άλλο κράτος μέλος δεν έχει δικαιοδοσία δυνάμει της πρώτης περιπτώσεως της διατάξεως αυτής.

39 Επομένως, ένα κράτος μέλος Β μπορεί να έχει δικαιοδοσία στην προβλεπομένη στη δεύτερη περίπτωση περίπτωση μόνον αν μπορεί να επικαλείται, δυνάμει της πρώτης περιπτώσεως, προσωπική αρμοδιότητα σχετικά με τους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς που επιθυμούν να χρησιμοποιούν είτε μια συχνότητα είτε δυναμικό ενός δορυφόρου συνδεομένου με ένα κράτος μέλος Α, είτε μια ανοδική σύνδεση, ευρισκομένη στο έδαφος αυτού, προς ένα δορυφόρο που δεν υπάγεται στη δικαιοδοσία του εν λόγω κράτους Α.

40 Επομένως, από την ανάλυση του άρθρου 2, παράγραφος 1, προκύπτει ότι η έννοια της δικαιοδοσίας κράτους μέλους, που χρησιμοποιείται στην πρώτη περίπτωση, πρέπει να νοείται ως περικλείουσα κατ' ανάγκην μια αρμοδιότητα ratione personae έναντι των ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών.

41 Η ερμηνεία αυτή επιβεβαιώνεται από το γράμμα του άρθρου 2, παράγραφος 1, πρώτη περίπτωση, της οδηγίας, καθόσον αναφέρεται στους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς ως υπαγομένους στη δικαιοδοσία κράτους μέλους, χωρίς να αναφέρεται, στο πλαίσιο αυτό, στον τόπο από τον οποίο μεταδίδουν τις εκπομπές τους.

42 Όμως, μια αρμοδιότητα ratione personae ενός κράτους μέλους έναντι ενός ραδιοτηλεοπτικού οργανισμού μπορεί να στηρίζεται μόνο στον δεσμό του με την έννομη τάξη του κράτους αυτού, πράγμα το οποίο καλύπτει κατ' ουσίαν την έννοια της εγκαταστάσεως κατά το άρθρο 59, πρώτο εδάφιο, της Συνθήκης ΕΚ, το γράμμα του οποίου προϋποθέτει ότι ο παρέχων την υπηρεσία και ο αποδέκτης αυτής είναι «εγκατεστημένοι» εντός δύο διαφορετικών κρατών μελών.

Ως προς τη σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης

43 Το Ηνωμένο Βασίλειο ισχυρίζεται ακόμη ότι η δική του ερμηνεία της φράσεως «ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί που υπάγονται στη δικαιοδοσία του» που περιλαμβάνεται στα άρθρα 2, παράγραφος 1, και 3, παράγραφος 2, της οδηγίας στηρίζεται κατ' ουσίαν στο άρθρο 5, παράγραφος 2, της συμβάσεως, σύμφωνα με το οποίο το Συμβαλλόμενο μέρος μεταδόσεως, το οποίο οφείλει να μεριμνά για την τήρηση των επιβαλλομένων από αυτήν υποχρεώσεων μέσω των οργανισμών ή με τη βοήθεια τεχνικών μέσων που υπάγονται στη δικαιοδοσία του, κατά την έννοια του άρθρου 3, είναι το κράτος εντός του οποίου βρίσκεται η ανοδική σύνδεση προς τον δορυφόρο ή το οποίο χορηγεί το δικαίωμα χρησιμοποιήσεως συχνότητας ή δυναμικού δορυφόρου, οσάκις η ανοδική σύνδεση βρίσκεται εντός κράτους που δεν είναι συμβαλλόμενο μέρος στη σύμβαση.

44 Κατά το Ηνωμένο Βασίλειο, αν και η ίδια η Κοινότητα δεν είναι συμβαλλόμενο μέρος στη σύμβαση, θα εδημιουργείτο μια παράλογη κατάσταση αν η Κοινότητα είχε θελήσει, μέσω της οδηγίας, να ρυθμίζει τη μετάδοση εκπομπών στο εσωτερικό της κατά τρόπο ριζοσπαστικά διάφορο εκείνου που τα κράτη μέλη δέχθηκαν στο πλαίσιο της συμβάσεως.

45 Εντούτοις, διαπιστώνεται ότι, υπό το φως μιας συγκριτικής αναλύσεως του κειμένου, του συστήματος και των στόχων της οδηγίας, αφενός, και αυτών της συμβάσεως, αφετέρου, η επιχειρηματολογία αυτή δεν μπορεί να γίνει δεκτή.

46 Κατ' αρχάς, σύμφωνα με το άρθρο 5 της συμβάσεως, το αρμόδιο κράτος για τη μέριμνα της τηρήσεως των διατάξεων όσον αφορά τα προγράμματα είναι το Συμβαλλόμενο μέρος μεταδόσεως. Κατά το άρθρο 2 της συμβάσεως, ο όρος «μετάδοση» σημαίνει την πρώτη μετάδοση, μέσω σταθμού εδάφους, καλωδίου ή δορυφόρου οποιουδήποτε τύπου, με ή χωρίς κώδικα, τηλεοπτικών προγραμμάτων που απευθύνονται στο κοινό εν γένει. Στην περίπτωση μεταδόσεως εκπομπών από σταθμούς εδάφους, το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο α', ορίζει ότι το Συμβαλλόμενο μέρος μεταδόσεως είναι εκείνο εντός του οποίου πραγματοποιείται η πρώτη μετάδοση. Όσον αφορά τις μεταδόσεις μέσω δορυφόρου, το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', ορίζει ότι το Συμβαλλόμενο μέρος μεταδόσεως είναι εκείνο εντός του οποίου βρίσκεται η ανοδική σύνδεση προς τον δορυφόρο (υπό σημείο i), ή εκείνο που παραχωρεί το δικαίωμα

χρησιμοποιήσεως μιας συχνότητας ή του δυναμικού ενός δορυφόρου, όταν η ανοδική σύνδεση είναι εγκατεστημένη σ' ένα κράτος το οποίο δεν είναι συμβαλλόμενο μέρος στην παρούσα σύμβαση (υπό σημείο ii).

47 Επομένως, για τον προσδιορισμό του αρμοδίου κράτους για την μέριμνα της τηρήσεως των διατάξεων όσον αφορά τα προγράμματα, η σύμβαση στηρίζεται κυρίως σε κριτήρια που συνδέονται με τη μετάδοση. Μόνο στην περίπτωση μεταδόσεων μέσω δορυφόρου, αν δεν μπορεί να υφίσταται αρμοδιότητα δυνάμει του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', σημεία i και ii, η διάταξη αυτή αναφέρεται στην έδρα του ραδιοτηλεοπτικού οργανισμού (υπό σημείο iii). Όπως ο γενικός εισαγγελέας τόνισε στην παράγραφο 51 των προτάσεών του, το σημείο iii έχει επικουρικό χαρακτήρα σε σχέση προς τις περιπτώσεις που προβλέπονται από τα σημεία i και ii του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της συμβάσεως.

48 Αντιθέτως, κατά το άρθρο 2, παράγραφος 1, πρώτη περίπτωση, της οδηγίας, το αρμόδιο κράτος μέλος για τη μέριμνα της τηρήσεως των διατάξεων όσον αφορά τα προγράμματα είναι αυτό στη δικαιοδοσία του οποίου υπάγεται ο ραδιοτηλεοπτικός οργανισμός. Σύμφωνα με το άρθρο 2, παράγραφος 1, δεύτερη περίπτωση, η οδηγία χρησιμοποιεί κριτήρια συνδεόμενα με τη μετάδοση μόνο στην περίπτωση κατά την οποία ο ραδιοτηλεοπτικός οργανισμός δεν υπάγεται στη δικαιοδοσία άλλου κράτους μέλους.

49 Επομένως, το άρθρο 2, παράγραφος 1, της οδηγίας, αφενός, και το άρθρο 5, παράγραφος 2, της συμβάσεως, αφετέρου, χρησιμοποιούν διαφορετικά κριτήρια για τον καθορισμό του κράτους που οφείλει να μεριμνά για την τήρηση των διατάξεων όσον αφορά τις τηλεοπτικές εκπομπές. Όπως ορθώς η Επιτροπή παρατήρησε, η εν λόγω διαφορά περιεχομένου αντιστοιχεί σε μια διαφορά μεταξύ του σκοπού της οδηγίας, αφενός, και εκείνου της συμβάσεως, αφετέρου. Ενώ, σύμφωνα με τη δεύτερη αιτιολογική σκέψη της, η οδηγία αποσκοπεί στην πραγματοποίηση της εσωτερικής αγοράς όσον αφορά τις τηλεοπτικές υπηρεσίες, η σύμβαση έχει ως σκοπό, σύμφωνα με το άρθρο της 1, τη διευκόλυνση της διασυνοριακής μεταδόσεως και αναμεταδόσεως τηλεοπτικών προγραμμάτων.

50 Εξάλλου, δεν αμφισβητείται ότι το Συμβούλιο ήταν απολύτως ενήμερο περί της εγκρίσεως της συμβάσεως όταν το ίδιο εξέδωσε την οδηγία, όπως αυτό

εξάλλου προκύπτει από την τέταρτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας. Πάντως, όπως ο γενικός εισαγγελέας ανέφερε στην παράγραφο 54 των προτάσεών του, η πρόταση οδηγίας, η οποία χρονολογείται από το 1986, δεν έχει τροποποιηθεί προκειμένου να προσαρμοστεί στις διατάξεις της συμβάσεως. Επομένως, με την έκδοση της οδηγίας, ο κοινοτικός νομοθέτης επέλεξε να ρυθμίσει τον τομέα των τηλεοπτικών υπηρεσιών διαφορετικά απ' ό,τι η σύμβαση.

51 Συνεπώς, δεν μπορεί να αντληθεί επιχείρημα από τη σύμβαση προς αντίκρουση του ότι η αναφορά στο άρθρο 2, παράγραφος 1, της οδηγίας στο κράτος, στη δικαιοδοσία του οποίου υπάγεται ο ραδιοτηλεοπτικός οργανισμός, έχει την έννοια ότι πρόκειται για το κράτος εντός του οποίου ο οργανισμός αυτός είναι εγκατεστημένος.

52 Τέλος, το Ηνωμένο Βασίλειο υπογράμμισε τις συνέπειες μιας ερμηνείας του άρθρου 2, παράγραφος 1, της οδηγίας που δεν θα ανταποκρινόταν στο άρθρο 5, παράγραφος 2, της συμβάσεως. Μια τέτοια ερμηνεία θα δημιουργούσε προδήλως για όλα τα κράτη μέλη μια απαράδεκτη κατάσταση, απαιτώντας να παραβούν τις νομικές υποχρεώσεις τους είτε στο διεθνές επίπεδο είτε στο κοινοτικό επίπεδο.

53 Αρκεί να διαπιστωθεί συναφώς ότι το άρθρο 27, παράγραφος 1, της οδηγίας προβλέπει ρητώς ότι τα κράτη μέλη εφαρμόζουν το κοινοτικό δίκαιο και εφαρμόζουν, επομένως, τους κανόνες της συμβάσεως μόνο στο μέτρο που δεν υφίσταται κοινοτικός κανόνας που να διέπει τον οικείο ειδικό τομέα.

Ως προς την αποτελεσματικότητα του κριτηρίου της εγκαταστάσεως

54 Ακολούθως, πρέπει να εξετασθούν διάφορα επιχειρήματα που προέβαλε το Ηνωμένο Βασίλειο σχετικά με την αποτελεσματικότητα της ερμηνείας του άρθρου 2, παράγραφος 1, της οδηγίας, σύμφωνα με την οποία το κράτος στου οποίου τη δικαιοδοσία υπάγεται ο ραδιοτηλεοπτικός οργανισμός είναι το κράτος εντός του οποίου ο οργανισμός αυτός είναι εγκατεστημένος.

55 Βεβαίως, μια τέτοια ερμηνεία του άρθρου 2, παράγραφος 1, της οδηγίας μπορεί να δημιουργήσει δυσχέρειες, όπως εξάλλου ρητώς αναγνώρισε η Επιτροπή κατά την προφορική διαδικασία.

56 Πάντως, αν ένα κράτος μέλος αντιμετωπίζει δυσκολίες κατά την εφαρμογή οδηγίας, σ' αυτό εναπόκειται να τις γνωστοποιήσει στην Επιτροπή, προκειμένου αυτή να μπορέσει, σε στενή συνεργασία με τα οικεία κράτη μέλη, να βρει την προσήκουσα συναφώς λύση. Εν πάση περιπτώσει, το γεγονός και μόνον ότι μπορούν να εντοπιστούν προβλήματα πρακτικής φύσεως κατά την εφαρμογή του κριτηρίου, το οποίο υπαινίσσεται τον καθορισμό του αρμοδίου κράτους δυνάμει του άρθρου 2, παράγραφος 1, της οδηγίας, δεν επιτρέπει σ' ένα κράτος μέλος να το αντικαταστήσει με άλλο κριτήριο της επιλογής του.

57 Αναφερόμενο στις αποφάσεις του Δικαστηρίου της 26ης Νοεμβρίου 1975, 39/75, Coenen κ.λπ. (Συλλογή τόμος 1975, σ. 485), και της 25ης Ιουλίου 1991, C-221/89, Factortame κ.λπ. (Συλλογή 1991, σ. I-3905), το Ηνωμένο Βασίλειο θεωρεί, εξάλλου, ότι ένας ραδιοτηλεοπτικός οργανισμός θα μπορούσε να είναι εγκατεστημένος σε περισσότερα του ενός κράτη μέλη και ότι ένας τέτοιος οργανισμός θα έπρεπε να τύχει της εφαρμογής των διατάξεων της οδηγίας που αφορούν τόσο τις εκπομπές που μεταδίδονται από το κράτος εντός του οποίου βρίσκεται η κύρια εγκατάστασή του όσον και αυτές που μεταδίδονται από το κράτος στο οποίο βρίσκεται η δευτερεύουσα εγκατάστασή του. Έτσι, πολλά κράτη μέλη θα ήσαν ενδεχομένως αρμόδια για τον ίδιο ραδιοτηλεοπτικό οργανισμό.

58 Ως προς το σημείο αυτό πρέπει να παρατηρηθεί ότι το υποστηριζόμενο από το Ηνωμένο Βασίλειο κριτήριο μπορεί να δημιουργεί προβλήματα καθορισμού των αρμοδιοτήτων, τα οποία, κατ' αυτό, μπορούν να λυθούν μόνο με τη σύναψη διεθνών συμφωνιών μεταξύ των κρατών μελών. Αν και το κριτήριο της εγκαταστάσεως μπορεί επίσης να δημιουργεί δυσχέρειες, η Επιτροπή ανέφερε, χωρίς να διαψευσθεί από το Ηνωμένο Βασίλειο, ότι τα κράτη μέλη μπορούν να βρουν λύση ερμηνεύοντας το κριτήριο αυτό ως τον τόπο στον οποίο ο ραδιοτηλεοπτικός οργανισμός έχει το κέντρο των δραστηριοτήτων του, ιδίως δε τον τόπο όπου λαμβάνονται οι αποφάσεις σχετικά με την πολιτική προγραμματισμού και την τελική σύνθεση των προγραμμάτων που πρόκειται να μεταδοθούν, χωρίς να είναι αναγκαίες πρόσθετες νομικές διατάξεις, προκειμένου να αποφευχθεί ο κίνδυνος διπλού ελέγχου.

59 Το Ηνωμένο Βασίλειο ισχυρίζεται ακόμη ότι το κριτήριο της εγκαταστάσεως συνεπάγεται κίνδυνο καταχρήσεως, στο μέτρο που ο ραδιοτηλεοπτικός οργανισμός θα μπορούσε να μεταφέρει την έδρα του εντός άλλου κράτους μέλους προκειμένου να αποφύγει την εφαρμογή της κανονιστικής ρυθμίσεως ενός κράτους μέλους.

60 Διαπιστώνεται συναφώς ότι η ερμηνεία του κριτηρίου της εγκαταστάσεως υπό την έννοια που υποστηρίζει η Επιτροπή (βλ. τη σκέψη 58 της παρούσας αποφάσεως) θα μείωνε αισθητά τον κίνδυνο καταχρήσεως που ανέφερε το Ηνωμένο Βασίλειο και ότι, οπωσδήποτε, το υποστηριζόμενο από αυτό κριτήριο θα συνεπαγόταν παρόμοιο κίνδυνο καταχρήσεως, αν όχι μεγαλύτερο.

61 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι το άρθρο 43 του νόμου, στηριζόμενο σε άλλα κριτήρια εκτός αυτού της εγκαταστάσεως για τον προσδιορισμό των οργανισμών που υπάγονται στη δικαιοδοσία του Ηνωμένου Βασιλείου, δεν είναι σύμφωνο προς τα άρθρα 2, παράγραφος 1, και 3, παράγραφος 2, της οδηγίας.

62 Επομένως, η αιτίαση είναι βάσιμη.

Ως προς το κριτήριο της λήψεως προγραμμάτων

63 Κατά την Επιτροπή, το άρθρο 43 του νόμου δεν είναι σύμφωνο προς το άρθρο 2, παράγραφος 1, της οδηγίας, στο μέτρο που αναφέρεται στο κριτήριο της λήψεως προγραμμάτων. Όμως, το εν λόγω κριτήριο ουδόλως είναι λυσιτελές για τον προσδιορισμό, στο πλαίσιο της οδηγίας, του κράτους μέλους που είναι αρμόδιο για έναν ραδιοτηλεοπτικό οργανισμό.

64 Αρκεί να παρατηρηθεί συναφώς ότι το Δικαστήριο διαπίστωσε ήδη, στη σκέψη 61 της παρούσας αποφάσεως, ότι τα διατυπούμενα στο άρθρο 43 του νόμου κριτήρια δεν είναι σύμφωνα προς τα άρθρα 2, παράγραφος 1, και 3, παράγραφος 2, της οδηγίας.

65 Η αιτίαση είναι, επομένως, βάσιμη.

Ως προς τη μη υπαγωγή των προερχομένων από τρίτες χώρες εκπομπών, που υπάγονται στη δικαιοδοσία του Ηνωμένου Βασιλείου, στο δίκαιο του κράτους αυτού

66 Η Επιτροπή ισχυρίζεται συναφώς ότι ο νόμος δεν επιδιώκει οι προερχόμενες από τρίτες χώρες εκπομπές, που χρησιμοποιούν συχνότητα χορηγηθείσα στο Ηνωμένο Βασίλειο προκειμένου να καλύπτουν όλον τον πληθυσμό εντός άλλου κράτους μέλους, να τηρούν το δίκαιο που εφαρμόζεται στις εκπομπές που προορίζονται για το κοινό εντός του Ηνωμένου Βασιλείου.

67 Η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου παρατηρεί ότι παράβαση του άρθρου 2, παράγραφος 1, δεύτερη περίπτωση, της οδηγίας θα συνετελείτο μόνο στην εντελώς ξένη προς την πραγματικότητα περίπτωση, κατά την οποία θα χορηγούσε συχνότητα σε ραδιοτηλεοπτικό οργανισμό τρίτης χώρας χωρίς να ασκεί έλεγχο στην παρεχομένη από αυτόν υπηρεσία.

68 Αρκεί να διαπιστωθεί συναφώς ότι, ακόμη και αν πρόκειται για υποθετική περίπτωση, το Ηνωμένο Βασίλειο δεν αμφισβητεί ότι εν προκειμένω ο νόμος δεν είναι σύμφωνος προς την οδηγία.

69 Επομένως, η αιτίαση είναι βάσιμη.

Ως προς την εφαρμογή διαφορετικού συστήματος ως προς τις NDSS και τις DSS

70 Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι η διάκριση την οποία αφορά το άρθρο 43 του νόμου, μεταξύ των DSS και των NDSS, εκτός του ότι στηρίζεται σε άλλα κριτήρια από εκείνο του τόπου εγκαταστάσεως του ραδιοτηλεοπτικού οργανισμού, δεν είναι σύμφωνη προς το άρθρο 2, παράγραφος 1, της οδηγίας, καθόσον το άρθρο αυτό υποβάλλει τις NDSS σε λιγότερο αυστηρό σύστημα από εκείνο στο οποίο υπάγονται οι DSS.

71 Η Επιτροπή διευκρίνισε συναφώς ότι, δυνάμει του άρθρου 44, παράγραφος 3, του νόμου, το άρθρο 16, παράγραφος 2, στοιχεία g και h, αυτού εφαρμόζεται στις DSS, αλλ' ότι, αντιθέτως, η τελευταία αυτή διάταξη δεν εφαρμόζεται στις NDSS. Δεν αμφισβητείται ότι το άρθρο 16, παράγραφος 2, του νόμου αποσκοπεί στην εφαρμογή των άρθρων 4 και 5 της οδηγίας.

72 Πάντως, τόσο η Επιτροπή όσο και το Ηνωμένο Βασίλειο δήλωσαν ότι το ζήτημα αν αυτό εκπληροί πράγματι, όσον αφορά τις DSS, τις υποχρεώσεις που υπέχει από τα άρθρα 4 και 5 της οδηγίας αποτελεί αντικείμενο μιας άλλης διαδικασίας βάσει του άρθρου 169 της Συνθήκης.

73 Δεδομένου ότι το Ηνωμένο Βασίλειο δεν αμφισβητεί την εφαρμογή ως προς τις NDSS λιγότερο αυστηρού συστήματος από αυτό που προβλέπεται για τις DSS, έπεται ότι, στο πλαίσιο της παρούσας προσφυγής, τίθεται μόνον το ερώτημα αν το άρθρο 2, παράγραφος 1, της οδηγίας το απαγορεύει.

74 Είναι μεν αληθές ότι, δυνάμει του άρθρου 3, παράγραφος 1, της οδηγίας, ένα κράτος μέλος μπορεί να προβλέπει αυστηρότερους κανόνες στους διεπόμενους από την οδηγία τομείς, πλην όμως, σύμφωνα με το άρθρο 2, παράγραφος 1, όλες οι εκπομπές που μεταδίδονται από ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς που υπάγονται στη δικαιοδοσία του εν λόγω κράτους μέλους ή έναντι των οποίων αυτό καλείται να ασκήσει αρμοδιότητα δυνάμει της δεύτερης περιπτώσεως της διατάξεως αυτής πρέπει να τηρούν το δίκαιο που εφαρμόζεται στις εκπομπές που απευθύνονται στο κοινό εντός του εν λόγω κράτους μέλους.

75 Επομένως, η αιτίαση είναι βάσιμη.

Ως προς τη μη τήρηση του άρθρου 2, παράγραφος 2, της οδηγίας

76 Τέλος, η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι τα άρθρα 44 και 45 του νόμου σχετικά με τη χορήγηση των αδειών DSS και NDSS δεν συμβιβάζονται προς το άρθρο 2,

παράγραφος 2, της οδηγίας, στο μέτρο που ο ορισμός των DSS και των NDSS στο άρθρο 43 του νόμου περιλαμβάνει τους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς που υπάγονται στη δικαιοδοσία άλλων κρατών μελών, παρέχοντας έτσι τη δυνατότητα διπλού ελέγχου.

77 Το Ηνωμένο Βασίλειο δεν αμφισβητεί ότι το άρθρο 43 του νόμου εκτείνεται σε όλους τους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς που μεταδίδουν εκπομπές από το έδαφός του.

78 Διαπιστώνεται επομένως ότι, χρησιμοποιώντας άλλα κριτήρια εκτός αυτού της εγκαταστάσεως, που προβλέπεται από το άρθρο 2, παράγραφος 1, της οδηγίας, το άρθρο 43 του νόμου εκτείνεται επίσης, μη λαμβάνοντας υπόψη τη δεύτερη παράγραφο του άρθρου αυτού, στους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς που υπάγονται στη δικαιοδοσία άλλων κρατών μελών λόγω της εγκαταστάσεώς τους στα εν λόγω κράτη.

79 Επομένως, η αιτίαση είναι βάσιμη.

80 Απ' όλα τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι το Ηνωμένο Βασίλειο, θεσπίζοντας, ως προς τις τηλεοπτικές εκπομπές μέσω δορυφόρου, τα κριτήρια που προβλέπονται στο άρθρο 43 του Broadcasting Act 1990 για τον καθορισμό των ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών δορυφορικής μεταδόσεως που υπάγονται στη δικαιοδοσία του Ηνωμένου Βασιλείου και, στο πλαίσιο της δικαιοδοσίας αυτής, εφαρμόζοντας διαφορετικό σύστημα στις εγχώριες δορυφορικές υπηρεσίες απ' ό,τι στις μη εγχώριες δορυφορικές υπηρεσίες, ασκώντας δε έλεγχο επί των εκπομπών που μεταδίδονται από ραδιοτηλεοπτικό οργανισμό υπαγόμενο στη δικαιοδοσία άλλου κράτους μέλους όταν οι εν λόγω εκπομπές μεταδίδονται από μη εγχώριο δορυφορικό σταθμό ή προσφέρονται στο κοινό ως προγράμματα που πρέπει να τύχουν αδείας για να μπορούν να μεταδίδονται, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 2, παράγραφοι 1 και 2, και από το άρθρο 3, παράγραφος 2, της οδηγίας.

Επί των δικαστικών εξόδων

81 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά, έξοδα εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα. Δεδομένου ότι το καθού ηττήθηκε ως προς τους ισχυρισμούς του, πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα. Κατ' εφαρμογήν της παραγράφου 4, πρώτο εδάφιο, του ιδίου άρθρου, η Γαλλική Δημοκρατία, η οποία παρενέβη στη δίκη, θα φέρει τα δικαστικά της έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

αποφασίζει:

1) Το Ηνωμένο Βασίλειο θεσπίζοντας, ως προς τις τηλεοπτικές εκπομπές μέσω δορυφόρου, τα κριτήρια που προβλέπονται στο άρθρο 43 του Broadcasting Act 1990 για τον καθορισμό των ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών δορυφορικής μεταδόσεως που υπάγονται στη δικαιοδοσία του Ηνωμένου Βασιλείου και, στο πλαίσιο της δικαιοδοσίας αυτής, εφαρμόζοντας διαφορετικό σύστημα στις εγχώριες δορυφορικές υπηρεσίες απ' ό,τι στις μη εγχώριες δορυφορικές υπηρεσίες, ασκώντας δε έλεγχο επί των εκπομπών που μεταδίδονται από ραδιοτηλεοπτικό οργανισμό υπαγόμενο στη δικαιοδοσία άλλου κράτους μέλους όταν οι εν λόγω εκπομπές μεταδίδονται από μη εγχώριο δορυφορικό σταθμό ή προσφέρονται στο κοινό ως προγράμματα που πρέπει να τύχουν αδείας για να μπορούν να μεταδίδονται, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 2, παράγραφοι 1 και 2, και από το άρθρο 3, παράγραφος 2, της οδηγίας 89/552/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 3ης Οκτωβρίου 1989, για τον συντονισμό ορισμένων νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών σχετικά με την άσκηση τηλεοπτικών δραστηριοτήτων.

2) Καταδικάζει το Ηνωμένο Βασίλειο στα δικαστικά έξοδα.

3) Η Γαλλική Δημοκρατία θα φέρει τα δικαστικά της έξοδα.

Rodríguez Iglesias Κακούρης Edward Puissochet

Hirsch Mancini Moitinho de Almeida Kapteyn

Gulmann Murray Jann Ragnemalm Sevón

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 10 Σεπτεμβρίου 1996.

Ο Γραμματέας Ο Πρόεδρος

R. Grass G. C. Rodríguez Iglesias